

1162
O. Kåbala

Leitnant
Kv. relvtehnik

Juhendid laskurile

II. vihk.

Vene vintpüssi täielik ülevaatus
ühes kõigi katsiste ja mõõduabi-
nõude käsitlemisega.

L. Koort'i kirjastus, Tallinnas 1930.

Hind 55 senti.

O. Käbala

Leitnant

Kv. relvtehnika

Juhendid laskurile

II. vihk.

Vene vintpüssi täielik ülevaatus
ühes kõigi katsiste ja mõõduabi-
nõude käsitlemisega.

16883

L. Koort'i kirjastus, Tallinnas 1930.

2

A-7162

Eessõna.

Meie „Laske-eeskirja“ I vihik sisaldab relvade materjalosa ja ülevaatusete toimingute tundmise kohta järgmisi nõudmisi: „Reasõdur peab tema tarvitada olevate relvade ja laskemoona materjalosa sedavõrt tundma, et ta nende ümberkäimisest olenevaid relvade töötamistakistusi hoopis võiks ära hoida ja teisi ettejuhtuvaid takistusi lahingvälja võimaluste piirides kiiresti kõrvaldada j. n. e.“ Edasi järgneb lause: „Jaoülem peab suutma rivisõdurile kätte õpetada viimaselt nõuetavaid teadmisi relvade ja laskemoona materjalosa tundmise alal, oskama valvata igapäevase puhastamise järel ja toimetada igapäevast relvade ülevaatuset ilma kontrollabinõusid tarvitamata.

„Rühma allohvitser peab oskama valvata relvade täieliku puhastamise järele ja toimetada täielikult koostvõetud relvade ülevaatuset, tarvitades sellejuures tähtsamaid kontrollabinõusid.

„Rühmaülemast alates peavad kõik juhid tundma relvade materjalosa sedavõrt täielikult, et toimetada relvade täielikku ülevaatuset kõigi kontrollabinõude tarvitamisega, oskama õigel ajal ülesleida kulumise ja väliste mõjude läbi tekkinud rikkeid j. n. e.“

On ju tõsi, et relva materjalosa mittetundmine, relvaga lohakas ümberkäimine, mitteõigel ajal ja ebatäpne ülevaatamine ja ebaõige vigade kõrvaldamine võib viia selleni, et relv sõjakorral „ütleb laskurile üles“ kõige kriitilisemal momendil.

Kõikide juhtide imperatiivseks kohuseks on seega hoolitseda, et relv oleks igal ajal täiesti korras ja lahingkõlbulik, mille eeltingimuseks on ainult isiklik perioodiline järelevalve relvade üle.

Käesolev töö taotleb eesmärki — pakkuda noorematele juhtidele praktilisi juhatusi vene vintpüssi ülevaatuse kohta.

Olgu tähendatud, et brošüür ei pretendeeri tehnilisele täiuslikkusele; on püütud käsitada küsimust vaid ses ulatuses, kuivõrt on seda vajalik teada kompaniiülematel ja vastavatel või madalamatel ametkohtadel teenivatel isikutel.

Brošüürist on jäetud välja kõik esimeses vihus kirjeldatud vead, mis on ühised mitmesugust-süsteemi vintpüssidel.

O. K.

SISUSTIK:

I. osa.

	Lhk.
1. Üldised juhtnöörid	7
2. Tääk	8
3. Kirp	14
4. Hoidrõngaste kinnitamine	15
5. Puhastusvarras ja selle ühendus püssiga.	17
6. Otsmik	18
7. Rauakate	19
8. Sihik	19
9. Lukukoda	23
10. Päästumehhanism	26
11. Lukk	28
12. Sulu	29
13. Lukuputk	32
14. Vinn	32
15. Lööknõel	33
16. Löökvedru	33
17. Ühendusplaat	34

II. osa.

18. Luku töötamine	35
19. Luku ja päästumehhanismi vastastikkune tegevus	37
20. Salve täitmine padrunitega	39
22. Padrunite etteandmine salvest lukukotta	41
23. Padruni saatmine padrunipessa	45
24. Padrunikesta väljatõmbamine ja väljaheitmine lukukojast	47
25. Salvekaane avamine	49

Tallinn, S. Karjamaa tänav nr. 1.

Telefonid Arsenali keskjaama kaudu

3-01 ja 3-63.

ARSENAL

Võtab vastu tellimisi igasuguste laskeriistade sihtimise ja optiliste abinõude parandamise peale.

Valmistab kaitseväes tarvitusel olevate vintpüsside vintraudu, laade ja kõiki tagavara ose.

Valmistab ja monteerib külge samadele püssidele võistlus- ja sportliseks laskmiseks võistlusvintraudu, väikelibrilisi (kal. 22) vintraudu, peenreguleerimisega diopter-sihikuid.

Valmistab püsside korrashoiuks vajalikke puhastusabinõusid, kaliibreid, lekaale ja eritööriiste.

Teeb ümber kal. 22 laskemoona jaoks nagaan ja teisi trummelmagasiniga revolvreid.

Asjad osalt kohe laost saadaval. Töötellijatele kasutada kinnine lasketiir, optilised riistad vintraua õone järelvaatamiseks, igasugused aparaadid katsete ja uurimuste toimetamiseks, eriteadlaste nõuanne ja kaasabi.

Täielikumalt sisseseatud püssitööstus kodumaal.

Parim ja odavaim oksüdeerimise ja nikeldamise tööstus.

Lähemal ajal valmib seeria peenreguleerimisega dioptersihikuid eriti kaitseväge kal. 7. 70 inglise vintpüssile. Lihtsalt asetatavad harilikkude sihkute asemele. Soovijaid palutakse ette teatada.

I. O S A.

1. Üldised juhtnöörid.

Relvade tehniline ülevaatus, olenevalt selle põhjalikkusest, jaguneb kahte ossa: ülevaatus koostatud ja ülevaatus lahustatud kujul.

Nii koostatud kui ka lahustatud relva järjekindla ülevaatus eesmärgiks on hajumist soodustavate kui ka relvaga töötamist takistavate rikete ja vigade õigeaegne kindlakstegemine, tekkinud rikete või vigade põhjuste avastamine ja uurimine, vigade või rikete tagajärgede ja parandamisvõimaluste selgitamine.

Kui pidada kinni eelpool tähendatud põhimõtetest, siis ei esine enam rikkekirjeldustes selliseid märkusi, nagu „karastamisviga“, „metalliviga“ jne., kui ilmselt on märgata, et ei ole tegemist karastamis- ega metalliveaga, vaid mõnede osade ebaõige sobitamisega või lihtsalt relvaga hooletult ümberkäimisega, silmas pidamata kõiki hoolekandereegleid.

Relva ülevaatusel ilmsikstulnud vead võib jagada kahte liiki:

1) Väikesed vigastused, mis relva lahingkõlbulikkusele mõju ei avalda ja võivad seepärast jääda kõrvaldamata.

Need vigastused võivad paratamatult tekkida relva tarvitamisel, isegi kui relva eest hoolitsetakse eeskujulikult, nõuetele vastavalt. Siia hulka kuuluvad väikesed kriimustused või tähtsusetud täkked relva puuosadel, oksüüdikorra mahakulumine metallosadelt jne.

2) Suuremad vigastused, mis juba otsekohe mõjuvad relva lahingkõlbulikkusele, põhjustades hajumist või raskendades relvaga töötamist ja selle korrashoidmist.

Need vead relval tuleb otsekohe avastada ja kõrvaldada.

Kuna ülaltähendatud vead on kaugelt tähtsamad p. 1 tähendatud vigadest, on alljärgnevas kirjutises toodud ainult p. 2 tähendatud vigastuste kirjeldus vene vintpüssil.

Ülevaatusel on soovitav pidada ülevaadatavatele relvadele teatud järjekorda, mis tagab, et mõni osa ei jääks ülevaatusel nii-öelda „silmapaari vahele“ ja et ülevaatus, kui on omandatud teatav vilumus, oleks kiirem ja vähem väsitav.

Isiklikkude kogemuste alusel pean kohaseks alata relva ülevaatus üleemisest otsast, minnes alla kaba poole, kusjuures vintraua ja selle õõne ülevaatus võib toimuda esimeses järjekorras või jälle lõpuks.

2. Tääk.

Nagu nägime eelmises vihus, mõjub kõver tääk (vintpüssi raskuskeskpunkti kõrvalepaigutamise tõttu) keskmise tabamuspunkti paigunemisele laskmisel; loksuv tääk aga avaldab mõju hajumisele, viimast suurendades.

Katsed on näidanud, et kui laskmine sünnib püssist, millele tääk on sobitatud otsa hästi, ilma vähemagi loksumiseta, on hajumine väiksem kui lastes täägita püssist. See on tingitud asjaolust, et vintraua suue hästi otsasobitatud täägiga püssil täägi toru toetuse tõttu (vintraud on sellest kohast paksem) võngub lasu ajal vähem kui täägita püssil ja viskenurk on ühtlasem. Tuleb aga pidada meeles, et see

hää omadus püsib seni, kuni täägi otsasobitus on korralik ja ei oma mingisugust loksumist ning kui laskmine toimub pingilt või sellekohaselt toelt, kui ka püstikäelt, kuni laskur ei ole veel väsinud; kui aga tääk omab väiksemagi loksumise, on tagajärjeks kuulide hajumine, sest loksuv tääk viib vintpüssi raskuskeskpunkti iga lasu ajal ise kohta ja muudab ühtlasi vintraua normaalvõnkumisi.

Eeltoodust on selge, et alaliselt otsaasetatud tääkidega vintpüssidel (vene vintpüss) tuleb panna erilist rõhku just täägi ülevaatusele.

Tääk, mis on asetatud vintraua otsa korralikult, nii et põlviklõike ülemine pind toetuks vastu kirbualust, ei tohi loksuda vintraual ka siis, kui kaelus on kinni keeramata. Täägikaelus kinnitab täägi täiesti kindlalt vintrauale, kusjuures kaelus peab pöörelema ühtlaselt, s. o. igasuguste hüpeteta.

Ülevaatusel tuleb panna tähele, et kui tääk on sobitatud vintrauale korralikult, ei esineks kinnise kaeluse juures järgmisi loksumisi:

a) pikiloksumist, mis tekib enamalt jaolt täägikaeluse ülemise pinna kulumisest ja ka, kuigi harvemini, kirbualuse tagumise pinna ja täägitoru põlviklõike ülemise pinna kulumisest;

b) külgloksumist, mis on tingitud täägitoru sisepinna kulumisest või täägitoru laienemisest; seejuures on võimatu tääki kaelusega vintrauale kinni tõmmata: tääk loksud ikkagi.

Lahtise kaeluse juures on ajutiselt lubatav õige nõrk täägi loksumine (kui viga kohe kõrvaldada on millegipärast võimata), mis aga kohe peab kaduma, kui pöörata kaelus paremale. Viga tuleb esimesel võimalusel kõrvaldada, sest esiteks ei suuda kaelus hoida tääki küllalt kõvasti vintraual kinni ja teiseks võib kuluda ka kaeluse ülemine pind, mille taga-

järjeks oleks täägi loksumine ka kinnise kaelusega.

Lahtise kaeluse juures ei tohi esineda järgmisi loksumisi:

a) külgloksumist, mille tekkimise põhjused on täpsalt samad nagu külgloksumisel kinnise kaeluse juures.

b) ringloksumist, mis tekib siis, kui täägitoru põlviklõike küljed või kirbualuse küljed on kulunud või viilitud. Kulumine on tingitud liiga sagedasest täägi mahavõtmisest ja otsapanemisest. Sellest järeldus: tuleb hoiduda liiga sagedasest täägi mahavõtmisest ja otsapanemisest.

Täägikaelus, nagu öeldud juba eelpool, peab liikuma täiesti ühtlaselt ja lasuma terve oma pinnaga tihedalt ümber täägitoru; samuti ei tohi kaelusel olla loksumist. Kinnitamisel pöörata kaelust, kuni viimane peatub ise, ilma mingi tõuketa, kusjuures hoiduda igasugusest jõupingutusest. Täägikaeluse pööramisel ei tohi kaeluse serv jääda kinni kirbualuse vasaku serva taha, sest vastasel korral võiks kaeluse serv täkkida kirbu-alust; täkked aga takistaksid kaeluse liikumist.

Kinnise kaeluse ülemine pind peab lasuma tihedalt vastu kirbualuse alumist pinda.

Kaeluseid valmistatakse mitmesuguses laiuses. Kaeluse laius valitakse vintpüssil vastavalt täägitoru põlviklõike ja kirbualuse kulumisele.

Pööramisel paremale ei tohi kaeluse ülemine serv lõigata ka kirbu tagumist pinda; selle eest hoidmiseks ongi vene vintpüsside kirbu tagumine serv harja poole umbes 0,5 mm längu valmistatud. Kui siiski peaks leiduma vintpüsse, kus täägikaeluse serv riivab kirbu tagumist pinda, tuleb seesugustel püssidel vahetada kirbud.

Pöörmisel paremale ei tohi kaeluse ava serv hakata kinni täägi põlviklõike serva taha, milline nähtus on tingitud täketest kaeluse seespool, kaelusekruvi üleliigsest pingutusest (s. t. kui puudub normaalne, 2—3 mm/line vahe kaeluse kõrvade vahel) kui ka kaeluse viltusest asetusest.

Pööramisel paremale ei tohi täägikaelus pöörduda täielikult täägi põlve alla (see on jäetud seepärast, et kaelus kulumisel ei pöörduks liiga paremale, jättes täägi lahti vintraua otsas). Siiski peab kaelus andma pöörduda paremale niipalju, et see ei segaks sihtimist.

Täägikaelusel ei tohi olla üles-alla loksumist torul, millisel juhul täägikinnitus ei oleks küllaldane. Viga võib olla tingitud täägitorul oleva tapi või kaeluse ülemise pinna kulumisest või ebaõigest viilimisest.

Kaelus ei tohi olla paindunud, sest siis ei lasuks kaelus täiesti ühtlaselt vastu täägitoru ja paremale pööramisel liiguks täägitorul hüpetega; täägi kinnitus oleks seega ebakindel. Paindumine on tingitud kaelusekruvi üleliigsest pingule tõmbamisest, puuhaamriga antud löökidest kaeluse kõrvade pihta selle pööramisel paremale või vasakule, samuti ka löökidest kaeluse kõrvade pihta täägi mahavõtmisel. Eriti patustavad selle nõude vastu noorsõdurid, lüües täägi äravõtmisel puuhaamriga mitte õigesti kohta — täägi põlve alla, vaid vastu kaelust.

Nagu eelpool öeldud, ei tohi tõmmata täägi kõrvu kruviga teineteise vastu, sest see painutaks täägikaelust ja kaeluse sisepind ei lasuks ühtlaselt ega tasaselt vastu täägitoru. Tagajärjeks on kaeluse hüpetega liikumine torul.

Kaelus, nagu ülemal tähendatud, peab pöörduma ilma igasuguste takistusteta — ühtlaselt.

Vastupidine nähtus võib olla tingitud sellest, kui täägitoru lõike parempoolne äär on ümmardamata, kaeluse kruvi liiga suurest pingutusest või taotistest kaeluse servadel.

Kui kaelus lahtipöörmisel pöörab liiga vasa-kule, olgu lõike ääre kulumise või üleliigse viilimise tõttu, võib see takistada kirbu vaba läbipääsu kaeluseavast ja isegi kirpu rikkuda.

Viga tuleb viibimata kõrvaldada kaeluse vahetamise teel uue vastu.

Täägi loksumise põhjusena võib siin nime-tada ka teatavat jämedat patustamist hoole-kandereeglite vastu, nimelt täägi asetamist vint-raua otsa tagurpidi — vintpüssi kandmisel rihmapidi.

Tuleb pidada meeles, et täägitoru sisepind on ülespoole kooniline. Asetades tääk vint-rauale tagurpidi pressitakse vintraua peenem eesots küll täägitorusse, nii et tääk jääb vint-rauale pidama, kuid seega muudetakse tääk peaaegu täiesti kõlbmatuks, sest ülevalt täägi-toru kokkupressimine on võimatu.

Püssikandjate tähelepanu tuleb juhtida sel-lele asjaolule ja keelata tääkide tagurpidi otsa-asetamine püsside kandmisel rihmapidi.

On soovitav asetada täägid kandmisel ma-havõtetult vardale, eesotsaga ülemise rihmakese vahele.

Täägikaeluse kruvi, kui keerata seda lahti ühe krivikeerde võrra, ei tohi kaeluses loksuda.

Tääk ei tohi olla põlvest kõver. Kontrolliks tõsta vintpüss sihikuga ülespoole silma kõrgu-sele ja vaadata täägitera pealmist ettekujuta-tavat pikendust.

Täägitera pikendus peab lõikama vintpüssi sihikuraami ja lae kaela vahel. Kui see piken-dus lõikab lähemalt kui sihikuraam, on tääk

põlvest kõver paremale; kui aga pikendus lõikab kabale lähemalt, on tääk kõver vasakule.

Et määrata kindlaks, kas tääk on põlvest kõver alla või ülesse, tuleb vintpüss pöörda sihikuga vasakule ja vaadata täägitera pealmist ettekujutatavat pikendust. Täägitera pikendus peab sel juhul, kui tääk on täiesti sirge, suunduma piki lae sääre joont.

Kui vaatusel selgub, et täägitera pikendus läheb paremalt poolt lae serva, siis tääk on põlvest kõver ülespoole; kui aga pikendus läheb vasakult poolt, siis tääk on põlvest kõver allapoole.

Täägi põlvest sirguse kontrolli võib ka toimendada, asetades püss vildakult kabaga vastu maad ja vaadates täägi otsast. Kõveruse hindamine sünnib täpsalt samuti, nagu kirjeldatud eespool.

Täägi kõverus võib tekkida: 1) iseäralistest kehalistest harjutustest vintpüssiga (püssi tõstmine ühe käega ja pikkamööda langetamine; Laske-eeskiri I vihk § 72 p. d ja c), kui püss lastakse langeda liiga järsku, olgu nõrga käe või hooletuse tõttu, nii et täägi ots puudub vastu maad;

2) ettevaatamatust vintpüsside asetamisest vastu seina, ladudes neid palju ülestikku, nii et pealmiste püsside raskus kandub alumiste püsside tääkidele;

3) taktikalistel õppustel lamamast tõusmisel, kui sõdur harjumuse tõttu toetub parema käega püssile.

Täägi tera ülevaatusel võtta tääk maha, tõsta silma kõrgusele ja vaadates neljast kandest, leida, kas tääk pole kõver ühes või teises suunas. Vaadata kõiki kolme kanti korraga. Sellisel vaatusel on kõige väiksemgi kõverus silmaga kergesti tuntav. Peale kõveruse panna

tähele, et täägi teral ei leiduks metallirikkeid, mis täägi tugevust silmnähtavalt nõrgendavad, nagu: sügavaid pragusid, auke jne. Väikesed kriimustused ja täkked täägil, mis harilikult tekivad vintpüsside hakitamisel, ei kuulu vigastuste hulka; need võivad jääda, kuid tuleb siluda täkete teravad lõikeservad.

Täägiots hoida alati terav, kus juures teritamisel panna tähele, et täägi pikkus võib kõikuda 43—41,5 sm vahel. Lühendatud täägid võrreldakse normaalpikkuses tääkidega.

Kõik kõlbmatuks muutunud täägid asendada uutega.

3. Kirp.

Kirp peab istuma oma jalaga täiesti kindlalt kirbualuse soones. Kirbu alumine pind peab lasuma tihedalt vastu kirbualuse ülemist pinda. Kontrollkriips kirbu eespinnal peab olema kohastikku kirbualuse eespinnal leiduva kriipsuga.

Ülevaatusel kontrollida:

a) kas kirp asub tugevasti kirbu alusel ning kas kirp ei liigu käega surumisel. Kirbu nõrgalt pesas istumine on harilikult tingitud liiga sagedasest kirbu nihutamisest ja vahetamisest. Tuleb pidada meeles, et kirbu nihutamine võetakse ette ainult äärmise tarviduse korral ja seejuures ainult õige väikeses ulatuses, sest kirbu kõrvalenihutamise tarvidus on harilikult tingitud mitmesugustest muudest vintpüssi osades leiduvatest vigadest, milliste kõrvaldamisel vintpüss omandab õige jooksu ilma kirbu nihutamisetagi,

b) kas kirp ei ole kohalt nihkunud. Kohalt nihkuda võib nõrgalt kirbualusel istuv kirp hoobist või tõukest kirbu pihta. Nihkunud kir-

bust on tingitud laskude kaldumine kirbu nihkumissuunale vastupidisesse suunda,

c) et kirbualusel ei oleks rohkem kui üks kontrollkriips; kõik eelmised tuleb tasandada; samuti ei ole soovitatav lüüa kirbujalale kirbu kinnitamiseks üle ühe kinnituskärni,

d) et kirp ei oleks längus ega selle hari taotud. Samuti peab hari istuma paralleelselt õõne teljele. Viimast kontrollitakse, vaadates kirpu sihiku sälgu kaudu. Vaatamisel peab paistma ainult kirbu tagumine pind. Kui on näha üks või teine kirbu külgedest, on selge, et kirp istub viltu.

Kõik kirbud, millel oksüüd on kulunud, tuleb mustata. Mustamiseks on soovitatav tarvitada järgmist lihtsat meetodit:

Kasta kirbud mineraalõlisse ja kuumendada neid ääsitules või bensiinlambi leegis. Peale ühekordset kuumendamist kasta kirbud uuesti õlisse ja kuumendada veel kord tulel. Mõnekordse sellise toimingu järele omandavad kirbud mattmusta välimuse.

Kui laskmisel mõni kirp osutub valgeks, võib hää eduga kasutada kirbu mustamiseks kohapääl lakki, mis on valmistatud järgmiselt:

Teelusikatäis hollandi tahma (küünrussi) segatakse 100 gr polituuriga ja loksutatakse hästi segi. Kirbu mustamiseks kaetakse kirp ülaltähendatud lakiga väikese pintsli abil. Tuleb pidada meeles, et seda lakki võib tarvitada ainult hädaabinõuna, sest see kulub kiiresti. Esimesel võimalusel tuleb mustata kirbud kindlama vahendiga.

4. Hoidrõngaste kinnitamine.

Hoidrõngaste otstarbeks ei ole, nagu eelmises vihus öeldud, mitte vintrauda laele

kõvasti kinni tõmmata, vaid hoida seda täägiga löögil järsult kõveraks vändumast kui ka vintpüssi puuosade kinnitamiseks. Kuna eelmises vihus on leidnud käsitamist hoidrõngaste kinnituste mitmesugused mõjud vintpüssi tabavusele, siis jäävad need siin käsitamata.

Rõngad tuleb peale asetada kuni toetamiseni vastavatesse laesääres olevatesse lõigetes; need peavad olema keeratud kinni nii, et nad veel vaevalt tunduvat loksusid. Liiga tugevasti kinnikeeratud rõngad suurendavad vintpüssi hajumist ja võivad kutsuda esile lae puu muljutusi rõngaste all. Ka võib hoidrõngaste kruvi seib vabaneda kruvilt.

Tuleb panna tähele, et hoidrõngaste kõrvade vahel oleks 2—3 mm vahe, mis on tarvilik selleks, et lae kuivamisel oleks võimalik rõngaid veel korralikult kinni tõmmata. Kui hoidrõngaste kõrvad toetuvad rõngaste kinnikeeramisel teineteise vastu, on vintraua ja lae ühendus liiga nõrk. See asjaolu ei avalda tabavusele suurt mõju, teeb aga täägi löögi ebamugavaks ja võib seejuures väänata vintraua kõveraks. Ülaltähendatud viga võib olla tingitud lae tugevast kuivamisest või hoidrõngaste järjekindlalt — vilumatuse tõttu — liiga tugevasti kinnikeeramisest tekkinud lae puu muljutisest hoidrõngaste all.

Ülevaatusel panna tähele, kas rõngad küllalt tihedalt lasuvad vintraua ja lae vastu.

Kuigi rõngad istuvad mõnes kohas veidi eemal, ei avalda see mõju tabavusele. Tähtis on ainult, et rõngad hoiaksid rauakatte otsplekke niivõrt kinni, et rauakattel suurt loksumist ei oleks, sest lasu ajal peal loksuv rauakate mõjub halvavalt tabavusele.

Hoidrõngad peavad lahtikeeratult vabalt peale minema ja maha tulema, ilma et nad

rikkumiseks vintrauda ja laadi. Rikkumine võib tekkida, kui rõngaste servad on täkitud või rõngad ise väänatud, kui ka laadide ülestursumisest niiskuse tõttu. Viimasel juhul on rõngaid mõnikord raske maha võtta, isegi kui nad on keeratud täiesti lahti.

Hoidrõngaste kruvid peavad liikuma vabalt. Kontrolliks neid ettevaatlikult lahti ja kinni pöörata.

Seejuures panna ka tähele, kas sooned kruvikeeraja tarvis kruvi peas ei ole ülekeeratud ja kas kruvi seib ei ole lahti. Hoidrõngaste kinnituspulgad laes peavad asuma nii, et hoidrõngad lahtikeeratult korralikult maha tuleksid ja et nad hoidrõngaid, kui viimased on reeglite kohaselt kinni keeratud, kohal hoiaksid.

5. Puhastusvarras ja selle ühendus püssiga.

Puhastusvarras, olles asetatud pesasse ja vindiga sisse keeratud, peab istuma pesas kindlalt, s. o. ei tohi kukkuda välja ega keerduda lahti.

Ülevaatusel kontrollida, kas varras keerdub vabalt varda alusest välja. Liiga visalt pesast väljakeerdumise põhjuseks võib olla varda aluse mustumine, täkked, löögid ja rooste. Kui varras keerdub välja hüpetega, võib selle põhjuseks olla varda või selle vinditud osa kõverus või varda pesa nihkumine kohalt.

Püüda liigutada varrast rennis üles-alla, pannes tähele, kas varras liigub suure hõõrdumisega või on liiga lahti. Varda hõõrdumisega liikumine võib olla tingitud liiga kitsast varda-rennist, lae kõverusest, liiga väikesest varda avast ülemisel hoidrõngal või liiga pinguli tõmmatud hoidrõngast ja kõverast vardast. Kui on

põhjust oletada varda kõverust, kontrollida seda, tõstes viimast silma kõrgusele ja vaadata piki varrast. Kõik väiksemadki kõverused on siis silmaga nähtavad. Kõver varras tuleb õiendada, sest õõne puhastamisel kõvera vardaga võib see põhjustada õõne kulumist; kõver varras võib pesasse panekul lae puu küljest peenikesi laastukesi lahti tõmmata, täites nendega varda aluse, nii et varras ei mahu pesasse.

Varda pesasse panekut tuleb toimetada ettevaatlikult, hoides teda alla kukkumast sõrmedega, sest järsk varda allakukkumine takib ära varda otsa ja võib taguda maha ka varda pesa vindiid.

Lõpuks panna tähele, et vardal ei leiduks selliseid defekte, mis võiksid vähendada selle tugevust, nagu põikpragusid, auke jne. Varda vindi murdumisel võib väeosa töökoda lõigata sellele uue vindi, kuid tuleb pidada silmas, et jalaväe vintpüssil varras ei läheks lühemaks kui 72 sm.

6. Otsmik.

Ülevaatusel panna tähele, et otsmik istuks lael täiesti tihedalt, logisemata, ja et sel ei oleks teravaid servi.

Otsmiku ja vintraua vahel peab olema umbes $1\frac{1}{2}$ —2 mm vahe, et laskmisel ei tekiks üleliigset toetuspunkti vintraual, mis halvavalt mõjub püssi tabavusele.

Ka lae sääre otsa ja otsmiku ülemise pinna vahel on soovitav väike vahe, et lae tursumisel oleks puul ruumi veidi pikeneda.

Otsmiku kruvi, mis peab olema keeratud kinni lõpuni, ei tohi takistada hoidrõngaste mahavõtmist ega pealepanemist.

7. Rauakate.

Ülevaatusel panna tähele, et otsplekkide harud, kinnitõmmatud hoidrõngaste juures, oleksid surutud tihedalt vastu vintrauda, nii et rauakate ei logiseks. Logisemine võib tekkida otsplekkide harude pesade ebatäpsast mõõdust hoidrõngastes või ka otsplekkide eneste ebatäpsast mõõdust (liig õhukesed). Samuti võivad otsplekkide needid olla lahti põrunud või kadunud. Väikesed rauakatte loksumised võivad jääda kõrvaldamata; suured loksumised ei jäta vintpüssi hajumisele mõju avaldamata ja seejärel tuleb need tingimata kõrvaldada.

Tagumise otspleki harud peavad vabalt mahtuma lahtikeeratud alumisse hoidrõngasse. Eelmise otspleki harud ei tohi takistada ülemise hoidrõnga pealepanemist. Viga võib tekkida kas liiga paksudest või kõveraks painutatud otsplekkide harudest, või neil leiduvatest metallitõusudest ja täketest.

Rauakate ei tohi olla kaardus, mis võib kergesti murduda või vintraualt ära tulla; ka võivad tugevasti kaardus rauakatted algsihikuga lastes sihtimist segada ja hõlbustada vee satumist vintraua ja rauakatte vahele.

Lõhkiseid rauakatteid, kui lõhed ei ole suured, võib parandada puutapi sisseliimimisega; suuremate pragudega rauakatted tuleb asetada uutega. Uusi rauakatteid on väeosa kohustatud valmistama oma töökojas.

8. Sihik.

Ülevaatusel panna tähele, et sihik ei oleks asetatud vintrauale valesti, s. o. ei oleks kaldunud küljele. Kontrollimisel peavad sihikuraamil ja sihikukaelusel olevad sihikusälgad asuma

laskepinnal. Samuti peab sihikuraami tagumine pind, millesse sälk lõigatud, allalastud raamil olema paralleelne kirbualuse ülemisele pinnale. Viga võib olla tingitud sihikuraami kaardusolekust kui ka sihikuliistu vildakseisust.

Edasi panna tähele, et sihikuliist ei oleks kohalt nihkunud, vaid istuks täiesti kindlalt vintraual oleval sihikualusel. Sihikuliistul ei tohi leiduda tækkeid, mõlke ega kõverusi, mis sihiku seadmist raskendaksid.

Sihikuraam peab üles-alla tõstes liikuma täiesti vabalt ja sama vabalt asetuma ka sihikuliistule. Hõõrdumine võib olla mõnikord isegi nii suur, et sihikuraami tõstmine vajab jõupingutust.

Sihikukaelus allalastud sihikul peab lasuma mõlemile sihikuastmele ühtlaselt. Raami tõusmine peab olema energiline.

Ülestõstetud sihikuraam peab olema võimalikult perpendikulaarne õõne teljele ning ei tohi omada suuri külglöksumisi.

Sihikuraami külglöksumised allalastud seisendis tuleb viibimata kõrvaldada, kui loksumise ulatus ehk amplituud äärmise vasakseisu ja äärmise paremseisu vahel tõuseb 1,5 mm, sest sarnase kõikumise juures kesktabamuspunkti paigunemine on igakord isesugune. Sihikuraami loksumist võib mõõta väga lihtsalt: asetada sihikuraami alla papitükike, rõhuda sihikuraam äärmisse seis (ükskõik kummale poole) ja tõmmata mööda sihikuraami vasak- või parempoolset serva pliiatsiga ettevaatlikult kriips. Hoides pappi, nii et see kohalt ei nihkuks, rõhuda sihikuraam äärmisse vastasseisu ja tõmmata mööda sihikuraami sama serva ettevaatlikult teine kriips. Mõõtes kahe kriipsu vahe papil saadakse loksumise ulatus.

Sihikuraami loksumine on tingitud peamiselt sihikuraami telje kui ka teljeaukude ku-

lumisest raamil või sihikuliistul. Samuti võib loksumine olla tingitud ka laienenud või kulunud sihikuliistu kõrvade pesadest sihikuraamil, kui sihikuvedru ei tööta küllalt energiliselt.

Sihikuraam ei tohi olla kaardus. Suurem kõverus on silmaga määratav; väikesi kõverusi võib aga määrata kindlaks, liigutades sihiku kaelust raamil: kõveruse kohal liigub kaelus suure hõõrdumisega.

Sihikuraam ei tohi olla kokku litsutud, mis jällegi on tuntav sihikukaeluse nihutamisel raamil: kokkulitsutud kohal teeb sihikukaelus järsu hüppe.

Sihikuraam ei tohi olla laiali venitatud; laiali venitatud kohal liigub sihikukaelus suure hõõrdumisega.

Numbrid peavad olema täiesti selged ja vi-gastusteta.

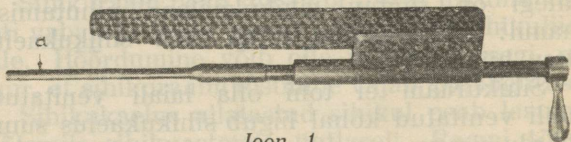
Sihikuvedru tegevus peab olema energiline, s. t. ülestõstmisel peab raam kiiresti tõusma ja allalaskmisel sama kiiresti langema. Sihikuvedru peab istuma kindlalt omas pesas ja kõvasti olema kinnitatud kruviga.

Sihikukaelus peab sihikuraami tervel pikusel liikuma ühetasaselt, hüpeteta ja väikese hõõrdumisega, seejuures mitte nii visalt, et oleks raskendatud kaeluse seadmine ühele või teisele jaotisele. Liiga vabalt istuv kaelus võib lasu ajal saadud tõukest muuta asendit.

Kas sihikukaelus püsib kõikidel jaotistel korralikult, võib kontrollida järgmise võttega: tõsta sihikuraam püstseisu ja asetada kaelus ühele või teisele jaotisele; nüüd kaeluse kesk-kohast kinni võtta ja püüda liigutada seda üles-alla. Kui kaelus püsib seejuures paigal, on kinnitus korralik. Kui aga sihikukaelus selle tegevuse juures kohal ei seisa, võivad olla mur-dunud või kulunud sihikukaeluse riivi hambad;

samuti võivad olla nõrgenenud kaeluse riivi vedrud.

Sihiku astmete kontrollimiseks tarvitatakse katsist nr. 7. (joon. nr. 1). Katsis asetada terava eesotsaga „a“ padrunipessa, kusjuures astmeline osa tõmmata täiesti tahaseisu. Lükata astmeline pealmine osa ettepoole, kuni viimane, kõige madalam aste lasub vastu allalastud sihikuraami tagumist horisontaalpinda. Laskumine

Joon. 1.

peab sündima nii, et sihikuraami horisontaalpinna ja katsise viimase astme alumise pinna vahel ei oleks mingisugust vahestut. Viimase olemasolu näitab, et sihiku aste on madal või raam kaardus. Kui katsise aste üldse sihiku raamile ei lähe, siis aste on kõrge või sihikuraami kõverus on ebaõige.

Täpsalt samuti luleb kontrollida kõik ülejäänud astmed. Selleks tõmmata katsise ülemine liikuv osa täielikku tahaseisu ja tõsta sihikukaelus järgmisele astmele. Katsist ettepoole lükates jälgida selle liikumist, nagu öeldud eespool.

Ebaõigete astmete juures ei tohi hakata otsekohe viilima või tõstma sihikuastmeid, vaid tuleb määrata eestkätt kindlaks kas viga ei ole tingitud sihikuraami kõverusest, mis on tekkinud sihikuga hoolimata ümberkäimisest.

Ainult juhul, kui hoolikale kontrollile vaatamata ei leita viga sihikuraamil, võib asuda sihikuastmete kordaseadmisele.

9. Lukukoda.

Lukukoja ülevaatusel lahtivõetud vintpüssi juures tuleb panna tähele, et vintraual ja lukukojal leiduvad kontrollkriipsud oleksid kohakuti.

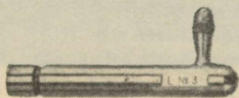
Siis proovida, kas lukukoda ei pöördu lahti vintraua küljest.

Lukukoja all olevad trikli kõrvad ei tohi olla paindunud, nende sisekülgedel ei tohi leiduda kriimustusi, täkkeid ega muid vigu, mis trikli liikumist võiksid raskendada. Viimased tuleb töökojas puhastada.

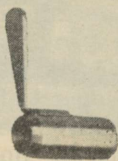
Asudes lukukoja vaatlusele seestpoolt tuleb vaadata järele, et selle siseküljel ei leiduks defekte, mis võiksid mõjutada laadimist ja luku liikumist.

Lukukoja seespool ei tohi olla kilesid, pragusid, kriimustusi ega sügavaid puurijälgi.

Tähtsamaid mõõte lukukojas tuleb kontrollida katsistega, nagu kirjeldatud I. vihus lhk. 37 ja 38.

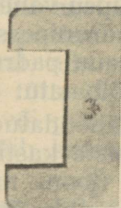
Joon. 2.

Joon. 3.

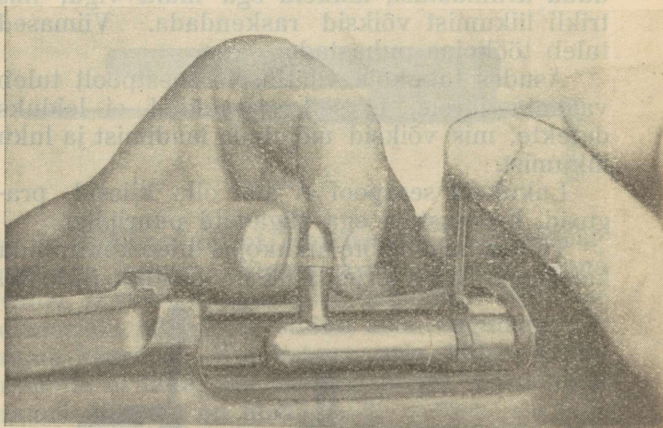

Joon. 4.

Joon. 5.

Lukukoja ülevaatusel tuleb ühtlasi vaadata üle padrunipesa suue, mis sünnib väeosa katsiste kastis olevate katsistega nr. 3 ja 4 (joon. nr. 2 ja 3). Katsis nr. 3 asetatakse katsisesse nr. 4 (joon. nr. 6) ja ühes viimasega eesotsapidi lukukotta; seejuures peab katsise nr. 4 eesots toetuma tihedalt vastu vintraua tagumist lõiget. Katsist nr. 3 ettepoole surudes võib

Joon. 6.

katsis nr. 3 minna padrunipessa sellel oleva kahe kriipsu vahelisel ulatusel. Kui katsis nr. 3 läheb padrunipessa sügavamale teisest kriipsust, on vintraua padrunipesa laienenud ja vintraud seega kõlbmatu.

Ülaltähendatud katsiste kontrolliks on väeosa katsiste kastidesse asetatud kaks sablooni S nr. 3 (joon. nr. 4) katsisel nr. 3 leiduvate kriipsude ehk õigemini katsise pikkuse kontrollimiseks, Kontrollimisel asetada katsis nr. 3

sabloonis olevasse koonilisse avasse eesotsapidi, kusjuures katsise silindriline putk jääb sablooni hargi vahele. Nüüd võrrelda kriipse katsisel kui ka sabloonil. Kui viimased katsisel kui ka sabloonil asuvad täiesti kohakuti, on katsis täiesti korras ja edasitöötamine sellega võimalik.

Abikatsise nr. 4 sabloon või vastukatsis on S nr. 4 (joon. nr. 5).

Et kontrollida katsist nr. 4, millel tähtis on selle pikkus, asetada katsis nr. 4 otsapidi sablooni vahele.

Katsis peab täpsalt mahtuma sablooni, ilma et katsise otste ja sablooni vahelt paistaks läbi valgust vähemalgi määral, mis võib olla tingitud katsise kuluvusest.

Kui otsade vahelt paistab valgust läbi, ei kõlba katsis enam tarvitamiseks, vaid tuleb vahetada uuega.

Koostatud vintpüssi juures panna tähele vintraua ja lukukoja ühendust laega.

Vintraua ja lukukoja ning laesääre vahel ei tohi olla liiga suurt vahestut, mis võib olla tingitud puu kuivamisest pärast lae märjaks saamist või pikaajalisest seismisest niiskuses. Kuidas kõrvaldada seda viga, on kirjeldatud I. vihus.

Lukukoja saba ei tohi toetuda vastu laepesa tagumist serva. See viga tekib puu paisumisest ja võib tekitada lae lõhkemist lasu ajal.

Lukukoja külgakna parempoolne tasapind ei tohi olla laepuust madalamal, mis võib esile kerkida lukukoja allavajumise tõttu liiga pingutatud toe- ja sabakruvidest, või puu paisumisest niiskuse mõjul. Viga võib kutsuda esile puuduliku lukustuse.

Ka võib kaitsevinna hammas püssi kaitsevinna asetamisel kinni kiiluda.

Ka tõrgete esinemisel, kui on märgata, et laskemoonal või lukuosades vigu ei leidu, tuleb viga otsida lukukoja sellises asetuses.

Koos lukukojaga toimetada ka selle [küljes oleva jaotusheitja ülevaatust.

Ülevaatusel panna tähele, et heitja hammas ei oleks taotud, kõver ega muljutud.

Jaotusheitja labal ei tohi leiduda tükkeid ega metallitõusu, mis jaotusheitja liikumist lukukojas võiks takistada; seda kontrollitakse, surudes sõrmega jaotusheitja labale. Peale eelpool tähendatud tükete jaotusheitja labal võivad jaotusheitja liikumist raskendada veel jaotusheitja laba ja lukukojas oleva jaotusheitja pilu vahele sattunud võõrkehad, jaotusheitja pilus esinevad tüked ja metallitõusud, jaotusheitja vedruosa kaardumine, jagaja hamba hõõrdumine salves olevas väljalõikes ja jaotusheitja ebaõige asetus pesas, s. o. jaotusheitja ei ole lükatud oma pääsusaba taolisse pesasse, vaid on jäänud ühe servaga pesast välja; seetõttu on ka jaotusheitja kruvi ainult $1\frac{1}{2}$ —2 keerdu sisse keeratud. Seejuures surumisel jaotusheitjale ei liigu see peaaegu sugugi. Viga tuleb kohe kõrvaldada jaotusheitja seadmisega õigesse asendisse.

10. Päästumehhanism.

Trikkel peab vabalt pöörduma teljel, s. t. ei tohi hõõrduda vastu triklikaitstes oleva väljalõike seinu. Päästvedru, olles keeratud kinni lõpuni, ei tohi oma külgedega toetuda vastu trikli külgliseinu.

Päästumehhanismi osade sellisel asetusel peab trikli olema väikene vabakäik. Trikli surumisel tahapoole peab trikli pea tagumine serv toetuma triklikaitstes oleva väljalõike ta-

gumise seina vastu; seejuures aga ei tohi trikli saba toetuda vastu triklikaitset. Trikli pea küljes olev lukutõke, ühtlasi ka päästvedrul olev päästunokk peavad seejuures vajuma niipalju alla, et oleks võimalik lukku vabalt lukukotta asetada ja välja võtta.

Ülevaatusel avalduvate rikete põhjuseks võivad olla järgmised vead: kui trikliil on suur hõõrdumine triklikaitstes olevas väljalõikes, võib see olla tingitud täketest või metallitõusust trikliil ja triklikaitstes oleval aval, trikli saba paindumisest külgsuunas, trikli telje paindumisest, salve ebaõigest asetusest laes, lukukojal olevate triklikõrvade paindumisest või viimastel olevatest täketest, lõpuks hõõrdumisest laes olevas väljalõikes lae puuaine ülestersumise tõttu.

Kuna ülaltähendatud rikked on väga raske päästmise põhjuseks ja mõjuvad seega kaudselt ka tabavusele, tuleb need tingimata kõrvaldada.

Mõnikord juhtub, et trikliile vajutades lukutõke ei vaju niivõrt alla, et lukku oleks võimalik lukukojast vabalt välja võtta. Selle põhjuseks võivad olla järgmised vead: liikudes tahaseisu toetub trikkel, tingituna ebaõigest kõverusest, sabaga vastu triklikaitse tagumist seina, enne kui lukutõke on vajunud alla; trikli telg on liiga peenike või kõver.

Kui päästunokk trikli tahaseisu vajutamisel ei vaju alla, võib selle põhjuseks olla triklipeas oleva päästvedru väljalõike ülemise pinna kulumine või päästvedru paindumine ülespoole.

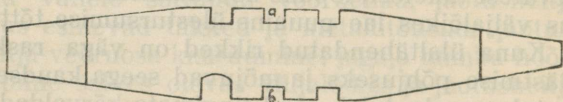
Kõik ülaltähendatud vead raskendavad peasjalikult lukku asetamist lukukotta ja väljavõtmist ja võivad põhjustada metalli ülesküundmist sulu alumisel pinnal ja ühendusplaadi soones. Viimane viga aga võib põhjustada vinna mitteallalangemist.

11. Lukk.

Siin jätan käsitamata eelmises vihul kirjeldatud lukustustappide vead.

Luku ülevaatusel koostatult tuleb panna tähele, et kõikidel välisosadel ja hõõrduvatel pindadel ei esineks takkeid ega metallitõuse, mis võiksid takistada luku liikumist ja selle osade ühistöötamist.

Pealeselle vaadata järele, kas lööknõela ots on korralikult ümmardatud ja ei ole nii terav, et ta langedes võiks lüüa sütiku katki. Siis kontrollida lööknõela väljaulatuvust kruvikeeraja küljes olevate lõigetega (vaata joon. nr. 7).

Joon. 7.

Lööknõela väljaulatuvus on paras, kui kruvikeerajas olev sügavam lõige a läheb üle lööknõelast ja kui madalam lõige b lööknõela otsast üle ei lähe.

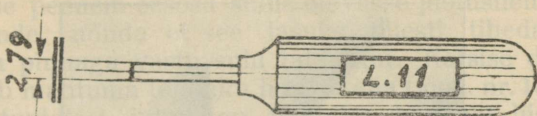
Koostatud lukul peavad lukustustappide, luku käepideme ja vinna harja keskkohad lasuma ühisel tasapinnal.

Ühendusplaadi loksumine on lubatud ühepalju mõlemale poole. Pealeselle kontrollida vinna keeramist löökrauale. Viimane peab olema keeratav ilma hüpeteta, vabalt.

Lahtivõetud luku ülevaatusel tuleb panna tähele, et kõikidel osadel, nagu eelpool öeldud, ei oleks takkeid, metallitõuse, kriimustusi, teravaid metallikante jne., mis võivad takistada lukuosade liikumist; igasugused eelpool loetletud defektid tuleb kõrvaldada.

12. Sulu.

Sulu ülevaatusel panna tähele, et lööknõela ava ei oleks suurem kui 2,79 mm, mille mõõtmiseks väeosa katsistekastis on katsis nr. 11 (joon. nr. 8). Katsis ei tohi mahtuda sulus olevasse lööknõela avasse eestpoolt. Kõlbmatud

Joon. 8.

on kõik sulud, millede lööknõela avadesse läheb sisse eelpool tähendatud katsis. Ka tuleb tunnistada kõlbmatuks sulud, milledel katsis nr. 11 küll lööknõela avasse ei lähe, kuid milledel lööknõela ava on silmnähtavalt kulunud ovaalseks, sest katsed näitavad, et püssirohugaaside läbitung kesta põhjast tahapoole on seda võimalikum, mida suurem on sulus olev lööknõela ava.

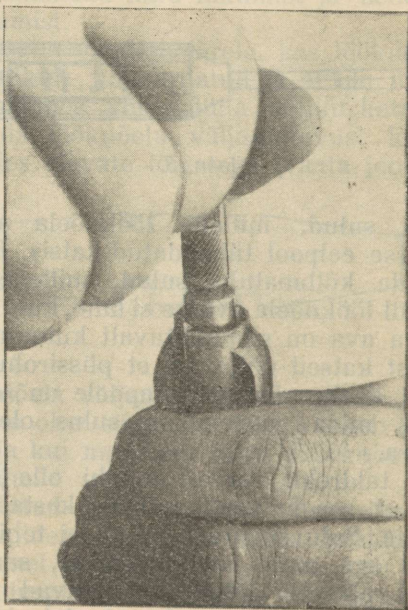
Sulu taldreku servad ei tohi olla kulunud niivõrt, et see halvasti mõjuks kestade väljahaitmisele. Sulu sulguval pinnal ei tohi leiduda pragusid ega muid metallidefekte, samuti ka sügavaid põletiku jälgi, mis tekivad puudulikkust puhastusest ja muudavad ajajooksul sulu lühikeseks, seega kõlbmatuks.

Tõmbiku ülevaatusel panna tähele, kas tõmbiku hammas on puhas. Hambal leiduvad täkked viipavad asjaolule, et harjutusi lukuga on toimetatud õppepadruniteta.

Painutatud tõmbik, samuti ka väänatud tõmbehambas mõjuvad halvasti kesta väljatõmbamisele. Tõmbehamba korralikkuse kont-

tollimiseks on väeosade katsistekastis katsiste seeria 16 n, 16 p, 17 n ja 17 p.

Äravõetud sulu või vinnaga tagasitõmmatud luku lööknõelaavast pistetakse sisse katsise nr. 16 n terav eesots, nagu kujutatud joonisel nr. 9. Katsise jämedam ümmargune (silindriline)

Joon. 9.

osa peab minema vabalt mööda tõmbiku hambast ja silindrilise osa alumine pind peab lasuma vastu sulu taldrekut.

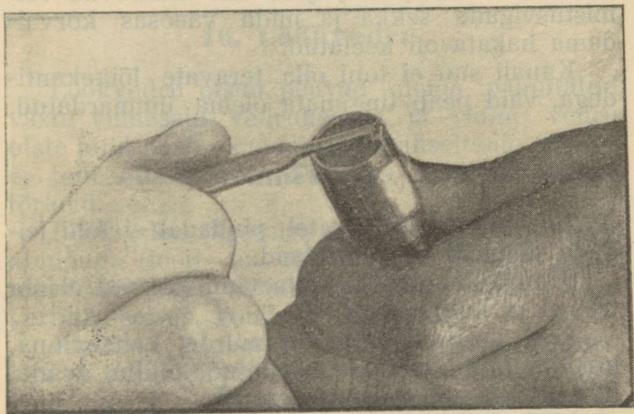
Järgnevalt juhtida katsis nr. 16 sulusse täpsalt samuti. Selle katsise silindriline osa ei tohi mööda minna tõmbiku hambast; samuti ei tohi

selle alumine pind lasuda vastu sulu taldrekut. Vastupidisel juhul on tõmbik paindunud välja-
poole, tõmbiku hammas on kulunud või esineb
mõni muu defekt, mis kindlasti võib põhjustada
kestade mitteväljatõmbamist padrunipesast.
Tõmbik tuleb vahetada.

Kontrollimisel katsisega nr. 17 n juhtida vii-
mase peenem eesosa sulus olevasse jaotusheitja
soonde, nõnda et see lasuks täiesti tihedalt
oma pinnaga vastu sulu taldrekut. Katsise ots
peab mahtuma tõmbiku hamba alla (joon. nr. 10).
Vastupidisel juhul on tõmbiku hammas liiga
lühikene ja võib juhtuda, et lukku kinni lüka-
tes see üldse ei haara padrunikübarat.

Kontrollides katsisega nr. 17 p ei tohi vii-
mane, olles asetatud sulule täpsalt samuti nagu
eelminegi katsis, mahtuda tõmbiku hamba alla.

Vastupidisel juhul on tõmbiku hammas liiga
pikk ja tuleb vaadata järele, kas tõmbik istub

Joon. 10.

oma pesas korralikult või on kuidagi põrunud lahti.

Kui viga oleneb tõmbiku enda pikkusest, võib see luku kinnilükkamisel tõmbikut rikkuda kui ka põhjustada lukustusvigu. Seepärast tuleb sellised tõmbikud asendada uutega.

13. Lukuputk.

Lukuputke ülevaatusel tuleb panna tähele, et tagumised vildaklõiked oleksid puhtad, vabad igasugustest täketest, kriimustustest jne. Viimased võivad raskendada lukuputke vasakule pööramist, takistades seega luku tööd. Kõik niisugused defektid tuleb kohe kõrvaldada.

Kaitsevinna väljalõige peab olema terve ja puhas eelpool tähendatud riketest.

Lukuputke kanal peab olema vaba suuremate metalliriketest, kuid on lubatud mõningad väiksemad puurijäljed, mis kuuluvad valmistusvigade sekka ja mida väeosas kõrvaldama hakata on keelatud.

Kanali suu ei tohi olla teravate lõikekantidega, vaid peab tingimata olema ümmardatud.

14. Vinn.

Ka vinna hõõrduvatel pindadel ei tohi leida mingeid metallirikkeid.

Vinnakhammas ja kaitsevinn peavad olema terved ja kulumata.

Eriti kergesti võib äramurda kaitsevinna, kui tahetakse kaitsevinnastatud lukku avada, ilma vinna tahaseisu tõmbamata.

Lööknõela vint peab olema terve, samuti peab vinna nõobil leiduma kontrollkriips lööknõela õigeks asetamiseks.

15. Lööknõel.

Lööknõela ülevaatusel kontrollida selle sirgust silma järgi. Ühtlasi vaadata, kas lööknõela ots ei ole kõver ega murdunud.

Lööknõela otsa murdumine ja kõverdumine on suuremalt jaolt tingitud sellest, et lööknõela ei hoita vinna otsa keeramisel täiesti püstloodis, vaid kallutatakse ühes või teises suunas. Ka võib viga tekkida ebaõigest karastusest, sest tugevasti karastatud lööknõela ots võib kergesti murduda, kuna nõrgalt karastatud see kergesti kõveraks paindub.

Lööknõela vinditud osa peab olema puhas ning ei tohi olla kulunud ega mõlgitud. Lööknõela tagumisel osal leiduv kontrollkriips peab olema terve ja riketeta. Kõik eelpool tähendatud rikked raskendavad vinna keeramist lööknõela otsa, kuna murdumine või kõverus võivad olla tõrgete põhjuseks.

16. Löökvedru.

Löökvedru otsad peavad olema painutatud vastu viimaseid vedrukerde ja väline vedru otste pind peab olema tasapinnaliselt sile. Vedru ei tohi olla kõver. Kõverus võib põhjustada tõrkeid.

Löökvedru tugevust tuleb proovida vastava abinõuga (joon. nr. 11). Katseks asetada proovitav löökvedru abinõusse, hoides abinõu käes vertikaalseisus, konksuga allapoole.

Riputada konksu otsa 11 kg raskus. See raskus ei tohi löökvedru veel täiesti kokku suruda, vaid vedrul peab olema veel väikene mäng. Lisada veel juurde 2,5 kg raskus. Nüüd peab vedru täiesti kokku vajuma ja vajutades sõrmega konksule ei tohi viimane enam liikuda.

Joon. 11.

17. Ühendusplaat.

Ühendusplaat peab olema sirge. Kontrolliks tõsta plaat silma kõrgusele ja vaadata piki plaadi serva. Kõik väiksemadki kõverused on seejuures otsekohe silmale nähtavad.

Ühendusplaadi hark ei tohi olla laienenud ega kokku surutud. Sageli on ühendusplaadi hargi sisekülgedel märgata löökraua keeramise jälgi.

Niisuguste jälgedega ühendusplaate ei tarvitse veel lugeda kõlbmatuks; kõik metallitõusud ja teravikud tuleb aga puhastada ja laialieninud või kokkusurutud hark õiendada. Igal juhul tuleb aga vintpüsside lahustamisel ja koostamisel piinlikult jälgida, et lööknõela õigeaks seadmine lukus ei sünniks ühendusplaadi, vaid kruvikeerajas asuva vastava lõike abil.

II. O S A.

18. Luku töötamine.

Sirgjoonelisel liikumisel kui ka pöördliikumisel lukukojas peab lukk liikuma täiesti ühtlaselt ja vabalt, igasuguste hüpeteta ja takistuseta. Järsult tagasitõmbamisel ei tohi lukk karata välja lukukojast. Trikkel surutud täiesti tahaseisu peab lukk tulema vabalt lukukojast välja.

Kontrollimisel panna tähele, et luku raskendatud pööramine võib olla tingitud lukukojas ja lukuosadel leiduvast roostest, lukukotta või lukuosade vahele sattunud kestakildudest, pakust määrdest ja hoopis määrimata lukust. Mõnikord võib hõõrdumine osade vahel olla niivõrt suur, et paremal seisvat lukukäepidet ei saa pöörata vasakule suure pingutusegagi. Sel juhul tuleb tõmmata vinn vinnakhambale tahaseisu, lukuosad õlitada ja püüda pöörda käepide vasakule. Harilikult annab see tegevus alati tagajärgi.

Peale ülaltähendatud põhjuste võivad raskendada luku pööramist liiga pingul vastu luku-putke längpinda hõõrduv jaotusheitja, liiga tugev või kõver löökvedru ja lõdvalt kinnikeeratud sabakruvi, mis mõnikord ei lase pöörduda lukku täielikult vasakule.

Ülaltähendatud vead vähendavad laskeriirust ja raskendavad vintpüssiga ümberkäimist, ei avalda aga mõju tabavusele.

Pöördes lukk vasakule kontrollida selle sirgjoonelist liikumist lukukojas.

Nagu eelpool öeldud, peab lukk liikuma täiesti ühtlaselt, kusjuures jaotushoitja heitehammas võib kergesti rõhuda lukule.

Seda liikumist võivad raskendada: tüked või metallitõusud lukukojas või luku välispinnal; jaotushoitja liiga tugev hõõrdumine vastu lukku; liiga kõrgel seisev etteandja, mis võib oma eesotsaga toetuda ühendusplaadi alumisse soonde või haarata sulu lukustustappi; ebaõigetest osadest koostatud lukk; kõver ühendusplaat või laienenud hark. Viimane viga võib kontrollimisel viia vea määraja kergesti eksiteele. Nimelt luku lükkamisel ettepoole on sulu just sel hetkel, kui takistus tundub, tungimas lukustusõnaratesse, kusjuures näib, nagu oleks takistus seal.

Kui aga võtta lukk välja ja lahustada, siis selgub sulu üksikult lukustusõnaratesse asetamisel, et viga peitub mujal.

Peale ülaltähendatud põhjuste võib veel saba- ja toekruvi liiga pinguli tõmbamisega painutada lukukoja kõveraks ja raskendada seega luku liikumist.

Edasi kontrollida, kas lukk tagasitõmbamisel ei hüppa välja lukukojast.

Viimane nähtus võib olla tingitud päästvedru kruvi mitteüldaldasest kinnikeeramisest, triktil oleva päästvedru ava ülemise serva kulumisest, lukutõkke murdumisest või suurest kulumisest, päästvedru nõrgenemisest või paindumisest, ühendusplaadi soone eel serva ümmardumisest või murdmisest ja liiga suurest luku vertikaalsest loksumisest lukukojas, mis omakorda on tingitud lukuosade või lukukoja suurest kulumisest või lukukoja laienemisest tagapool. Lukukoja laienemise kontrolliks on väeosade kat-

sistekastis kaks katsist (joon. nr. 12). Katsis nr. 9 ei tohi mahtuda tagant lukukotta, kuna katsis nr. 10 ei tohi mahtuda lukukotta pealt-poolt, padrunipideme soontest tahapoole.

Pärast ülaltähendatud kontrolli püüda võtta lukk välja lukukojast, vajutades trikli saba äärmissse tahaseisu. Lukk peab tulema lukukojast välja täiesti vabalt; takistusi võivad seejuures põhjustada täkked kui ka mitmesugused võõrkehad hõõrduvate pindade vahel kui ka mitte täiesti alla langev lukutõke või päästunokk. Kahe viimase vea põhjused on kirjeldatud üleval. (Päästumehhanismi ülevaatus).

Luku visalt minek lukukotta kui ka visalt — takistatud — väljatulek võib olla tingitud samast asjaolust, et lukutõke või

Joon. 12.

päästvedru ei vaju täiesti alla. See raskendab luku sissepanekut ja võib täkkida ära lukuosad.

Kuna luku sissepanek vintpüssi lukukotta on enamasti võimalik ka triklike vajutamata, ei ole see siiski ülaltähendatud põhjustel soovitatav, vaid tuleb alati vajutada triklike, sundides seega päästunokk ja lukutõke alla vajuma.

19. Luku ja päästumehhanismi vastastikkune tegevus.

Luku kinnilükkamisel peab vinn jääma päästunoka taha vinnakseisu. Mittetoimumise põhjuseks võivad olla järgmised vead: päästvedru kruvi ei ole küllaldaselt kinni keeratud; päästvedru on paindunud või nõrgenenud; vinnakhamba eeskülge on murdunud, vildakult tahapoole muljutud või viilitud; päästvedru päästunokk ei ulatu küllaldaselt lukukotta, mis oma-

korda võib olla tingitud triklis oleva päästvedru ava ülemisele pinnale kui ka päästvedrule sat-
tunud võõrkehast või sääl asuvatest suure-
matest täketest, metallitõusudest jne. Vinna
päästmise juures on väga tähtis, et päästvedru
omaks teatud „kaalu“.

Liiga tugev päästvedru võib laskmisel teki-
tada suurt hajumist, kuna liiga nõrga pääst-
vedru tõttu võib vinn mõnest kergest tõukest
alla langeda ja seega tekitada õnnetusi.

Mõningad laskurid katsuvad päästmist nõr-
gendada päästvedru kruvi lahtikeeramise-
ga.

See viis ei ole õige ja muuseas õige
kardetav ülalöeldud põhjustel — väikene tõuge
püssile ja võib tekkida ootamata lask, mille
tagajärg nii mõnelgi juhul võib olla õige
kurb.

Päästvedru „kaal“ peab vene vintpüssil va-
litud olema selline, et surumisel triklile 2,5 kg
— 4 kg survega langeks alla vinn.

Vinna allalangemist, s. o. päästvedru õiget
„kaalu“ kontrollitakse vastava abinõuga.

Kontrollimiseks seada abinõu konks triklile
täpsalt samuti nagu laskuri sõrm ja tõmmata
abinõu horisontaalselt tahapoole.

Vinna allalangemine peab järgnema abinõul
oleva kahe kriipsu vahekojal. Vinna allalan-
gemist võib kontrollida ka hariliku majapida-
mises tarvitatava vedrukaalu või raske-
kuuli-
pilduja vedrukaalu abil, pannes seejuures tähele,
et vinna allalangemine sünniks ülaltähendatud
raskuste piirides.

Kui vinn langeb alla 2,5 kg suuruse survega,
seega päästmine liiga nõrk, võivad olla selle
põhjuseks kõik eelpool tähendatud vead; kui
aga vinn ei lange 4 kg survega triklile,
võivad olla põhjuseks liiga tugev löök- ja pääst-
vedru, liiga suur hõõrdumine päästumehhanismi

osades kui ka täkked ja muud vigastused päästunokal ja vinnakhambal.

Kui vinn ei lange alla ka siis, kui triklišaba on surutud täielikku tahaseisu, võivad olla põhjuseks: paindunud päästvedru; triklišaba toetub, äärmisse tahaseisu tõmmates, liiga vara vastu triklikaitse tagumist serva; triklikeas oleva päästvedru ava ülemine serv kulunud; nõrgenenud päästvedru, mis küll paindub päästiku survele, kuid päästunokk ei vaju alla.

Vinna seadmisel kaitsevinnakasendisse peab vinn tõmbamisel tahapoolle liikuma täiesti vabalt; vasakule pöördes ja ettepoole lastes peab vinna kaitsevinnak minema kiilumata lukuputkel olevasse väiksesse kaitsevinnaku väljalõikesse.

Seejuures esinevad takistused on tingitud järgmistest põhjustest: täkked või metallitõusud kaitsevinnakul või selle lõikel lukuputkes ja rikked lukukojas või lael, mis takistavad lukukäepideme täielikku pöördumist paremale.

Kui kaitsevinna pandud lukk avaneb, võib see nähtus olla tingitud kaitsevinnaku murdumisest vinnal või lukuputkes oleva kaitsevinna väljalõike servade murdumisest.

20. Salve täitmine padrunitega.

Padrunipide peab salve täitmisel ühes padrunitega minema vabalt lukukojas olevatesse õnaratesse ja toetuma vastu jaotusheitjat.

Padrunid peavad pidemest pöidla survele vaju alla samuti takistusteta.

Salve täitmisel padrunitega võivad esineda järgmised vead:

Kui pide läheb visalt lukukojas olevatesse õnaratesse, siis võib see olla tingitud vigadest pidemes endas: nimelt leidub pidemete seas muljutud või laiali venitatud käppadega pide-

meid; samuti võivad olla vigastatud ka lukukojas olevad õnarad.

Kui padrunid vajuvad pidemest salve raskelt, võib see olla tingitud järgmistest defektidest: pidemed on vigased; pidemete käpad on veninud laiali või kaotanud elastsuse, mille tõttu padrunid ei lähe täiesti reas (ülestickku) salve, vaid hajuvad laiali; padrunipideme käpad on liiga pikad, nõnda et üks pideme käppadest toetub pideme vajutamisel lukukotta vastu jaotusheitjat, mis surub ühe pidemekäpa sissepoole, raskendades padrunite sisseminekut salve; roostes või mustusega täidetud pidemed.

Peale pidemete vigade võivad esineda veel järgmised vead: jaotusheitja laba liikumine lukukoja pilus on raskendatud; suur hõõrdumine jaotusheitja jagaja hamba ja salve vasakus küljes oleva lõike vahel; liiga tugev jaotusheitja vedru osa; jaotusheitja liigub mitte küllaldaselt vasakule; padrunite kübarad ei sattu jaotusheitjas olevate kübaralõigete kohale; salve küljed on rõhutatud kokku.

Pideme kinnijäämise põhjuseks lukukojas olevatesse pidemeõnaratesse võivad olla: jaotusheitjas olev lõige padruni kübara möödalaskmiseks on liiga sügav või lukukoja paremal küljel olev pidemeõnar on liiga suur.

Mõlemal juhul langeb padruni kübar vabalt alla, ilma jaotusheitjat vasakule surumata.

Kui jaotusheitja jagav hammas ei hoia padruneid kinni salves, võivad selle põhjuseks olla: nõrgenenud või paindunud jaotusheitja vedruosa või jaotusheitja liiga lühike jaotushammas; kaardunud või lahtine jaotusheitja kruvi, kuna lukukojas olev jaotusheitja õnar on liiga lai; jaotusheitja jagaja hammas hõõrdub tugevasti salve küljes olevas väljalõikes; jaotusheitja pilus leidub võõrkehi, tükkeid, kriimustusi või

metallitõuse, mis hoiavad jaotusheitja vasakul; lõpuks salve väljapoole paindunud parem külge, mille tõttu vahe salve parema külje ja jaotusheitja jagaja hamba vahel on suurenenud.

Kõik ülaltähendatud vead raskendavad vintpüssi käsitamist ja vähendavad laskekiirust.

22. Padrunite etteandmine salvest lukukotta.

Kõik neli padrunit, mis pärast esimest lasku salve on jäänud, peavad luku kiirel ettepoole lükkamisel sattuma padrunitesse täiesti õieti, ilma et seejuures juhtuks padrunit kiilumine lukukoja parema külje ja jaotusheitja vahele. Samuti ei tohi esineda kuuli toetumine vastu padrunitesa ülemist serva või salve eeskülge.

Viimane padrunit ühes etteandjaga ei tohi olla surutud vastu jaotusheitjat.

Järjekordse padrunit etteandmisel võib juhtuda, et sulu ei haara järjekordse padrunit kübarat etteviimiseks. Viimane asjaolu võib olla tingitud: liiga nõrgast või murdunud hoovavedrust, liiga kitsast vahest salve parema külje ja jaotusheitja jagava hamba vahel salve külje kokkurõhumise või jaotusheitja ebaõige valiku tõttu; etteandja mõlema või ainult tagumise otsa ebaõigest asendist (istub liiga madalal); see on tingitud hooval või salvekaanel olevatest täketest või tõstemehhanismi osade halvast kokkusobitamisest.

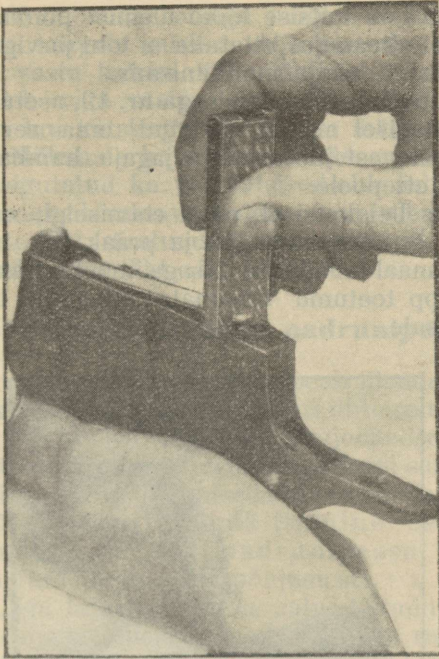
Üldse võib panna tähele, et padrunit ebaõige etteandmise lukukotta võivad põhjustada järgmised vead: salve sattunud võõrkeha; nõrgenenud või murdunud hoovavedru; esimesel juhul tõusevad padrunit liiga vähe ülespoole, teisel juhul aga jäävad salve; etteandja vedru nõrgenenud või murdunud. Kui etteandja vedru

on murdunud, siis kuulid toetuvad otstega vastu lukukoja eesseina; on aga vedru nõrk, siis on ülemiste padrunite etteandmine enam-vähem korralik, kuna aga viimane võib toetuda kuuliotsaga vastu lukukoja eesseina. Peale ülaltähendatud vigade võivad põhjustada padrunite ebaõiget etteandmist veel järgmised vead: liiga suur hõõrdumine hoova, etteandja, salvekaane ja vedrude vahelistel hõõrduvatel pindadel, missugusel juhul padrunite etteandmine on igakord isesugune, üldiselt aga väga aeglane; muljutud või kokkusurutud salveküljed, kusjuures võib juhtuda, et padrunid ei tõuse üldse või nende tõus on takistatud; liiga pikk jaotusheitja jagaja hammas, mille tõttu padrunid ei tõuse niivõrt, et sulu alumine äär saaks neid haarata padrunipessa viimiseks; etteandja jääb kinni jaotusheitja jagaja hamba taha, mis on tingitud alljärgnevatest põhjustest: jaotusheitja jagaja hammas ulatub liiga kaugele salve, tingituna salve pesa ebaõigest asendist laes; etteandja mehhanism on sobitatud valesti ja etteandja telg on nihkunud välja.

Kuna etteandja mehhanismi osades on lubatud teatud tolerantsid ja kuna salve kaas ühes etteandja mehhanismiga võib vähe loksuda, siis võib etteandja jääda laskmisel mõnikord kinni jaotusheitja jagaja hamba taha.

See viga, esinedes ainult mõnel üksikul juhul, võib jääda kõrvaldamata; kui aga viga esineb sagedasti, tuleb selle põhjus kirjutada etteandja mehhanismi osade ebaõige sobituse arvele ja etteandja mehhanismi osad tuleb valida uued.

Etteandja mehhanismi kontrolliks on väeosa katsistekastis kaks katsist nr. 18 ja 19. Etteandja mehhanismi kontrollimiseks võtta välja salv ühes etteandja mehhanismiga. Kontrollimiseks katsisega nr. 18 asetada katsise üks

Joon. 13.

lõigetest, nagu joonisel nr. 13 näidatud, magasinini servale. Etteandja eesots peab seejuures ulatuma tingimata vastu madalama lõike N (normaal) ülemist pinda. Nüüd, pöörates lekaal ümber, asetada sügavam lõige P (praak) etteandja kohale täpsalt samuti, nagu enne seda lõige N. Sel juhul ei tohi etteandja eesots toetuda vastu lõike P ülemist pinda.

Joonisel on näidatud praak-etteandja kontroll. Kontrollija on asetanud katsise nr. 18 lõike P etteandja kohale, kusjuures etteandja eesots

toetub vastu katsise lõike ülemist pinda. Seda normaal-etteandjal ettetulla ei tohi ja viga peab peituma etteandja mehhanismis.

Kontrollimiseks katsisega nr. 19, asetada see, nagu joonisel nr. 14 näidatud, oma servadega salves olevast jaotusheitja jagaja hamba väljalõikest ettepoole.

Ka sellel katsisel, nagu eelmiselgi, on kaks mõõtu — normaalne (N) ja praak (P).

Normaal-mõõdulise otsaga mõõtes peab katsise tapp toetuma tingimata etteandja tagumisele otsale.

Joon. 14

Praak-mõõdulise otsaga mõõtes ei tohi etteandja nii kõrgele salvest välja ulatuda, et see toetuks vastu katsise lõike ülemist pinda. Ka siin tuleb viga otsida etteandja mehhanismi osades, kui katsisega mõõtes on märgata kor-ratusi. Mõlemale katsisele on väeosa katsiste-kasti paigutatud ka vastkatsised ehk šabloonid, mis kannavad vastava katsise numbrit ja selle ees tähte „S“, äratundmiseks katsistest, mille-del numbril ees täht „L“.

23. Padruni saatmine padrunipessa.

Luku liikumisel ettepoole peab ülemine padrun liikuma padrunipessa täiesti ühtlaselt, takistuse-ta. Takistused, mis luku sirgjoonelisel liikumisel ettepoole võivad esineda padruni saatmisel padrunipessa, on järgmised: Järsud takistused või padruni kinnikiilumine esimese padruni saatmisel padrunipessa võivad olla tingitud järgmistest põhjustest:

1) Liiga kiire ja räpakas salve täitmine, kusjuures esimene ülemine padrun, olles sattunud mitte täiesti jaotusheitja laba alla, kiildub lukku ettelükates kübaratpidi jaotusheitja laba ja lukukoja parema külje vahele. Padruni lükkamine parunipessa on takistatud. See nähtus on võimalik eriti siis, kui jaotusheitja vedruosa on liiga tugev, kui ka siis, kui ülemine padrun ei ole sattunud täielikult jaotusheitja laba alla, vaid seisab labast kõrgemal; luku liikumisel ettepoole pääsevad liikuma ettepoole kaks padrunit, mis padrunipessa minekul kiilduvad kinni. Kuigi padroneid on kerge päästa lahti, võib neil siiski tekkida muljutusi.

2) Kui puudub vastav vahestu salve ülemiste servade ja lukukoja alumise pinna vahel. Seejuures väheneb vahestu ka salvekaane

ja jaotusheitja jagaja hamba vahel, nii et vajutades salve neli padrunit ei satu viimane — neljas — padrun täielikult jagaja hamba alla ja ülemine — viies — padrun on liiga tugevasti surutud vastu jaotusheitja laba. Padrunite liikumisel ettepoole kiildub pealmine padrun kübaratpidi jaotusheitja laba ja lukukoja parempoolsel küljel oleva tapi vahele. Edaspidisel ettepoole viimisel võib padrun karata ära jaotusheitja vahelt ja sattuda põikasendisse, tehes võimatuks edaspidise saatmise; kui aga tähendatud vea puhul tõmmata lukku kogemata tahapoolle ja siis lükata uuesti ettepoole, võib luku all asuv alumine padrun kerkida ülespoole ja lukk võib ettepoole liikudes võtta kaasa ka selle paruni.

3) Kui padruni kübara läbilaske-õnar jaotusheitja labas on liiga sügav, samuti kui lukukoja paremal küljel seespool esineb kulumus, ei seisa ülemine padrun jaotusheitja laba all, vaid tõuseb kõrgemale ja kiildub ettepoole lükates kinni täpsalt samuti, nagu eespool kirjeldatud.

4) Kui sulu kübara serv, liikudes ettepoole, ei võta ülemist padrunit ühel või teisel põhjusel kaasa, võib sulu lukustaja suruda padruni allapoole, viies seda ühtlasi ettepoole.

Padrun kiildub kinni lukukoja keskel või jälle, laskudes veelgi allapoole, kiildub kinni seal.

Lukukoja keskele kinnikiildunud padrun vabaneb lihtsalt sõrmega vajutamisel padruni keskosale; kui aga padrun on kiildunud kinni allpool, tuleb salv eraldada lukukojast.

Eeltoodud viga võib esineda ka sel juhul, kui lukku ei tõmmata laadimisel, enne selle uuesti ettepoole lükkamist, täiest tahaseisu.

Padrunite toetumised kuuliga vastu vintraua tagumise lõike ülemist serva

võivad tingitud olla sagedasti harjutustel õppepadrunitega, kui padrunid ei ole valmistatud korralikult, vaid nende raskuskeskpunkt asub liiga tagapool.

Selline viga võib esineda ka lahingpadrunitel, kui etteandja esimene ots seisab liiga kõrgel või jaotusheitja jagaja hammas hoiab padrunit lukukojas ainult tagumise osaga, kui ka tingituna üldse etteandjamehhanismi ja jaotusheitja ebaõigest koostööst. Viga tuleb otsida esijoonel etteandja mehhanismis ja siis jaotusheitjas.

Padrunite toetumine kuuliga vastu vintraua tagumise lõike alumist serva võib olla tingitud etteandja eesotsa liig madalast seisust.

Padrunite toetumine ettepoole liikumisel vastu lukukoja eesseina, võib tingitud olla: salve eesseina servadest, mis ei ole ümmardatud või neil leidub tükkeid, metallitõuse jne.; kui salv ühes etteandjamehhanismiga on langenud allapoole, kas toekruvi liiga lõdva kinnikeeramise või salve ülemiste servade ja lukukoja alumise pinna vahele tekkinud liig suure vahestu, lae puuaine tursumise toe kohal või salve nurkrauale allapandud liiga paksu seibi tõttu.

Lõpuks võib viga olla tingitud sirgunud või nõrgenenud hoovavedrust.

Kõik ülaltähendatud vead hajumisele mõju ei avalda, vähendavad aga laskekiirust ja raskendavad vintpüssiga töötamist.

24. Padrunikesta väljatõmbamine ja väljaheitmine lukukojast.

Luku avamisel ja tahapoole tõmbamisel peab kest või padrun tulema välja padrunipesast ja

liikudes tahapoole püsima kõvasti sulu taldrekus. Põrgates vastu jaotusheitja hammast peab kest või padrun heituma välja lukukojast.

Lukk peab liikuma tahapoole vabalt ja ühendusplaat ei tohi alumise pinnaga riivata allseisvat padrunit. Heitmisel võivad esineda järgmised vead:

Kest jääb padrunipessa.

Põhjused võivad olla järgmised: tõmbiku vedruosa on nõrk või selle tõmbehammas on murdunud, muljutud või kõver; tõmbiku tõmbehamba asend on ebaõige; tõmbik istub nõrgalt pesas; defektid vintraua tagumises lõikes olevas tõmbikutees; sügavad rooste jäljed, armid või mõlgid padrunipesas; padrunipesa suudme paisuvus.

Kuna kesta pessajäämine on tingitud peamiselt tõmbikust, siis vea avalikuks tulekul vaadata kõigepealt üle tõmbik; kui viimasel ei ole märgata rikkeid, siis tuleb hoiduda püüdmast tõmmata kest välja jõuga, mis tõmbiku hamba võib murda, vaid lükata kinnijäänud kest välja suudmest sissepistetud vardaga.

Kest eraldub sulust, enne kui see on põrganud oma kübaraga vastu jaotusheitja heitehammast.

Viga võib olla tingitud järgmistest rikestest:

Tõmbiku tõmbehammas on murdunud, paindunud või kulunud; tõmbiku vedruosa on nõrgenenud, tõmbiku tõmbehamba asend on ebaõige (kuidas seda kontrollida lekaalidega, on kirjeldatud eespool); liig kõva etteandja vedru, mille tõttu all seisva padruni kuul võib kesta sulu taldrekult ära lüüa; sulu taldreku servade laienemine või murdumine; kest lüüakse sulult lahti mitte jaotusheitja heitehambaga, vaid jaotusheitja labaga, mis on tingitud kulunud

jaotusheitja pilust, jaotusheitja murdunud otsast või laienenud lukukojast.

Kest peab heituma välja lukukojast jõuga — energiliselt. Seda kontrollitakse niisuguste õppe- või katsepadrunitega, mille raskus umbkaudselt vastab lastud kesta raskusele, sest tõmbiku hammas kui ka jaotusheitja heitehammas on arvestatud sellele raskusele vastavalt; suuremate raskustega katsetades võib viimaseid rikkuda.

Jaotusheitja töötab reeglipäraselt, kui kest heitub lukukojast välja energiliselt, nagu kirjelatud ülalpool. Kesta nõrk või aeglane väljaheitmine võib tekkida, kui: jaotusheitja vedruosa on nõrk; jaotusheitja kruvi ei ole keeratud küllaldaselt kinni; kui jaotusheitja ei istu tugevasti omas soones; jaotusheitja heitehammas on tahapoole kõver või madal.

Samuti võib panna tähele nõrka väljaheitmist õppepadrunite juures, kui viimased on harjutuseks võetud liiga rasked.

Kest, põrgates vastu jaotusheitja heitehammast, ei heitu välja.

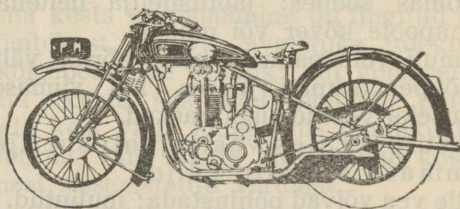
Selle vea võivad põhjustada: muljutud, madal või muude defektidega heitehammas; jaotusheitja ei ulatu küllaldaselt lukukotta, kinni kiildumise tõttu lukukojas olevasse pilusse; jaotusheitja vedruosa on nõrk; hõõrdumine tõmbiku ja lukukoja seinte vahel jaotusheitja kohal on liiga suur, mille tõttu kest ei vabane tõmbiku hamba tagant.

25. Salvekaane avamine.

Esineb juhtumeid, kus salvekaane avamisel etteandja tagumine ots jääb kinni salve tagumise seina taha, mis raskendab vintpüssi lahustamist ja võib rikkuda etteandja mehhanismi

ja salve tagumist seinu. Selline viga esineb ainult vanemast valmistusest pärit püssides, kus mõningad mõõdud ei olnud sobivad. Hilisemast valmistusest pärit vintpüssides see viga ei esine.

Peale ülaltähendatud vea võivad salvekaane avamisel esineda veel alljärgnevad takistused: salvekaane raske lahtipäästmine, kui salvekaanel puudub ettenähtud loksumine, kaane riivi kruvi on kinnikeeramata või riiv sissepoole kõver ja salvekaas läheb padrunite salve vajutamisel iseendast lahti, kui kaaneriivi kruvi on kinnikeeramata, kui riivi vedruosa on nõrk või kõver, riivihammas on väljapoole kõver, kulunud või murdunud.

**Kes soovib omada
nägusat, tugevat
ning ökonoomset**

mootorratast,

see ostab ainult Belgia F. N. mootorratta.

F. N. mootorrattad on varustatud neljataktilise blokk mootoriga, jämeda täis ballon kummidega ning moodsa Robert Bosch süüte ja valgustusega. F. N. mootorrataste minimaalne bensiini tarvitus võimaldab Teile suurt kokkuhoidu. 2 $\frac{1}{2}$ —3 liitri bensiiniga on Teil võimalik sõita 100 ehk rohkemgi kilomeetreid. F. N. mootorrataste järelmaks on Teil enam kui soodne, ostupäevast alates viis kuud 0/0 vaba.

Ennem kui ostate endale mootorratta, vaadake F. N. mootorratast ning tutvunege nende soodsate ostutingimustega.

J. FREYBACH Tallinn, V. Karja 8.

TALLINNA

VIILI VABRIK

O-Ü.

Tallinn, Suur Karja 16. Telef. (2)12-78.

Soovitab oma ladust ainult
head ja I sordi kaupa.

Rootsi tööriistad: Öbergi viilid; Bergi hõövlirauad, peitlid, tangid, habemenoad. „Vikingi“ saed rauaja puutöösturile; Iggesundi kreis- ja kaatersaed, hõövelmasina noad, spiraalpuurid, reibolid, kluped, kruustangid, puurmasinad, alapid, haamid, kirved, „Bahco“ võtmed, jootmislambid, keedupriimused, Gillette terad, aparadid jne.

Teritamise- ja lihvimistarbed: korund- ja karborundumkääbid; -tahud, -pulber; smürgelriie, -paber; klaas- ja liivapaber; liivakääbid; teraspulber; viltseibid; terasharjad; lihvimise paber; Arkansas ja India kõvasid, viilid, pulber jne.

UUDIS! Veekindel lihvimise paber: granaat ja Cilicium Carbide.

Vikatiluisud: naturaalsed Ameerika ja Soome, kunstlikud karborundum ja korund, Gottlandi kääbid.

Mõõduriistad: tollipulgad puust ja metallist, šupleerid, mikromeetrid, veeloodid, mõõdulindid jne.

Masinarühmad: nahk- ja balata, rihmaühendajad, rihmašeiivid, rihmavahad ja kitt.

Tihendused: asbest, klingeriit jne.

Ehitustarbed: hinged, lukud, kreemoonid, kruvid, konksud, naelad jne.

Igasugu muud peened metallkaubad, terased, metallid, tiiglid, õlitajad, kardinastanged, aiarehad, labidad jne.

Meie äri juures on tehnikaosakond, mille ülesandeks on igasugu masinate ja tarvete muretsemine töösturile.

Asjatundlik tööriistade ja komplektide kokkuseadmine montööridele, töökoolidele, asutustele jne.

Viilide ülesraiumine ja saagide teritamine.

Peame ladus ainult head esimest sorti kaupa.

Kõige austusega

Tallinna Viili Vabrik O-Ü.

Exhib. univ. Dorp.

Rud. Passup & Ko. Laskeriistade äri. Tallinn, Pikk t. 36.

Soovitame laskesportlastele oma töökojas asjatundlikult valmistatud „vabu-püsse“ igat süsteemi, soovitud kaliibris, samuti ka väikekaliibrilisi samat tüüpi 7 kilogr. ja üle raskeid. Kergekaalulistest spordipüssidest soovitame iseäranis „E R M A“ marki, sest nende lasketihedus on ületamata. Juhime tähelepanu spordi püstolitele-üksiklaadimisega ja automaat. Viimastest on V al t h e r ja C o l t margid laskesportlasperes kiiresti levima hakanud oma suure lasketiheduse ja kerge ning lihtsa käsitluse tõttu.

Ladus alati püssi- diopreid, rõngaskirpe, püssi oli „Passol,“ Ballistol j.m. niklisulatamise lahused, puhastusvardaid, nühi-seid, harje j. m.

Teeme igasuguseid relvade parandustöid. Võtame vastu eritellimisi v ä l i s m a a vabrikute tarvis.

Parimaks soovituselks meie püsside laskevõimele on, et kõik tuntuimad kaitseliidu laskurid omavad peaaegu erandita meie püssid, milledega on püstitatud kõik kaitseliidu 300 mtr. rekordid.

Tähtsamad kaitseliitlaste saavutused meie püssidest: hra Kalekaur, Võru, lam. 20 lasku — 183, silma, Jaapani püss — meie raud ja diopter; hra Lou, Tallinn, 20 lasku lam. 186 silma, vabapüss, meie töö ja 10 lasku lamades 95 silma, Jaapani püss lasknud üle 2000 lasu, raud ja

diopter meie; Rud. Passup, 20 lasku lamades 185 silma, Jaapani püss — meie raud ja diopter; hra Kööbe, Tallinn, 600 mtr. 10 lasku — 87 silma, Jaapani püss — meie raud; väikekaliibrilistest: Rud. Passup 3-st asendist 272 silma jne.

A A

7 16 2

2-58383 i